

Věc C-501/19**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

28. června 2019

Předkládající soud:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumunsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. února 2019

Navrhovatel:UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a
Compozitorilor**Odpůrce:**Pro Management Insolv IPURL, jakožto insolvenční správce
Asociația Culturală „Suflet de Român”**Předmět původního řízení**

Opravný prostředek podaný proti rozhodnutí Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti), kterým byla odpůrci Asociația Culturală „Suflet de Român” (kulturní sdružení „Suflet de Român“, dále jen „odpůrce“) uložena povinnost zaplatit navrhovateli UCMR-ADA Asociația pentru Drepturi de Autor (sdružení pro autorská práva, dále jen „navrhovatel“) peněžní částku z titulu nezaplacené odměny za sdělování hudebních děl veřejnosti.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Na základě článku 267 SFEU se žádá o výklad čl. 24 odst. 1, čl. 25 písm. a) a článku 28 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty.

Předběžné otázky

- 1) Poskytují nositelé práv k hudebním dílům služby ve smyslu čl. 24 odst. 1 a čl. 25 písm. a) směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (směrnice o DPH) ve vztahu k organizátorům představení, ze kterých organizace pro kolektivní správu na základě povolení - nevýhradní licence - získávají vlastním jménem, ale na účet těchto nositelů práv, odměnu za sdělování hudebních děl veřejnosti?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku, jednají organizace pro kolektivní správu, pokud dostávají od organizátorů představení odměnu za právo sdělovat hudební díla veřejnosti, jako osoby povinné k dani ve smyslu článku 28 směrnice o DPH, a jsou povinny vystavovat příslušným organizátorům představení faktury včetně DPH, a pokud jsou autorům a dalším nositelům autorských práv k hudebním dílům vyplaceny odměny, musí tyto osoby zase vystavovat organizaci pro kolektivní správu faktury včetně DPH?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva a judikatura Soudního dvora

Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, články 2, 24, 25 a 28

Rozsudek ze dne 18. ledna 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22; rozsudek ze dne 14. července 2011, Henfling a další, C-464/10, EU:C:2011:489

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (zákon č. 571/2003 o daňovém zákoníku), ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (zákon č. 8/1996 o právu autorském a právech s ním souvisejících)

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Navrhovatel je organizací pro kolektivní správu majetkových autorských práv k hudebním dílům, která náleží vydavatelům, kteří jsou právnickými osobami nebo oprávněnými fyzickými osobami. Navrhovatel je ze strany Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (rumunský Úřad pro autorská práva) určen jako jediná organizace pro kolektivní správu majetkových autorských práv ke sdělování hudebních děl veřejnosti na koncertech, představeních nebo uměleckých akcích.
- 2 Odpůrce je právnickou osobou, která vykonává činnost v oblasti organizování představení, v rámci nichž jsou hudební díla sdělována veřejnosti.

- 3 Dne 16. listopadu 2012 odpůrce organizoval koncert, pro který získal od navrhovatele povolení-nevýhradní licenci k užívání hudebních děl, na základě které měl povinnost zaplatit navrhovateli odměnu rovnající se částce vypočítané v souladu s povolením.
- 4 Vzhledem k tomu, že odpůrce zaplatil pouze část výše uvedené odměny, obrátil se navrhovatel na soudy. Jak soud rozhodující ve věci samé, tak odvolací soud shledaly požadavky navrhovatele za oprávněné. Na rozdíl od soudu prvního stupně však odvolací soud shledal, že plnění spočívající ve výběru odměny ze strany navrhovatele není zdanitelným plněním z hlediska DPH a že odměny za sdělování hudebních děl veřejnosti nepodléhají DPH. V důsledku toho tento soud snížil částku, kterou měl odpůrce zaplatit na základě rozsudku soudu prvního stupně, a to prostřednictvím zrušení částky DPH.
- 5 Proti rozhodnutí odvolacího soudu podaly opravný prostředek k předkládajícímu soudu jak navrhovatel, tak odpůrce.

Základní argumenty účastníků původního řízení

- 6 **Navrhovatel** zpochybňuje rozhodnutí odvolacího soudu zrušit povinnost odpůrce k platbě DPH. Podle jeho názoru povolení-nevýhradní licence, podepsaná na základě a při výkonu práva udělit svolení ke sdělování děl veřejnosti, umožnila odpůrci výlučné užívání majetkových autorských práv v mezích uděleného povolení. Podle zákona je výše uvedené povolení poskytnuto výměnou za odměnu, což vede k uplatnění DPH, protože odměny vybrané organizacemi pro kolektivní správu představují zdanitelná plnění z hlediska DPH.
- 7 Navrhovatel rovněž tvrdil, že napadený rozsudek porušil zásadu daňové neutrality, jelikož v případě, že by vybírání odměny ze strany odpůrce, jakožto uživatele, nepředstavovalo zdanitelné plnění pro účely DPH, zatíží tato daň navrhovatele, ačkoli není konečný spotřebitel, tedy zatíží autory použitých děl. Nositelé majetkových autorských práv k hudebním dílům jsou tedy osobami povinnými k DPH, což je důvod, proč navrhovateli fakturují odměny s připočtením odpovídající DPH.
- 8 Navrhovatel poukázal na odlišný výklad směrnice 2006/112 ze strany soudů, jakož i na postoj Ministerul Finanțelor Publice (ministerstvo veřejných financí), které navrhovateli sdělilo, že udělení svolení k používání hudebních děl prostřednictvím sdělování veřejnosti, které bylo uděleno organizátorům představení výměnou za odměnu, nepředstavuje poskytování služeb ve smyslu DPH.
- 9 **Odpůrce** v zásadě vznesl kritiku ohledně výše odměny, jejíž zaplacení mu bylo uloženo v důsledku nesprávného určení typu organizovaného představení.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 10 **První otázka** odkazuje na kvalifikaci operací, kterými nositelé práv k hudebním dílům udělují organizátorům představení svolení tato díla používat, jako poskytnutí služby za úplatu ve smyslu směrnice 2006/112.
- 11 Předkládající soud vznáší otázku obdobného uplatnění právních úvah vyřčených Soudním dvorem při výkladu stejných ustanovení směrnice 2006/112 v rozsudku ze dne 18. ledna 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, na projednávanou věc, ačkoli tento rozsudek nemá přímý vliv na projednávanou věc, jelikož výše uvedený rozsudek se týkal odlišných majetkových práv a odlišné kategorie nositelů práv. Na rozdíl od nositelů práv na rozmnožování v případě soukromých kopií tedy autor hudebních děl nemá pouze právo na spravedlivou odměnu, nýbrž má také majetkové právo udělit svolení nebo zakázat přímé či nepřímé sdělování díla veřejnosti, neboť toto právo může být předmětem postoupení.
- 12 Je však třeba uvést, že v rozsudku ze dne 18. ledna 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, Soudní dvůr za účelem stanovení, že v projednávané věci se nejedná o úplatné plnění, které charakterizuje „poskytování služeb“, vycházel ze dvou hlavních argumentů.
- 13 Zaprvé, neexistoval právní vztah, v jehož rámci by docházelo k vzájemnému poskytování plnění mezi nositeli práv na rozmnožování či případně organizací pro kolektivní správu takových práv na jedné straně a výrobci a dovozci prázdných nosičů a záznamových a rozmnožovacích zařízení na straně druhé. Povinnost platit takové poplatky totiž výrobcům a dovozčům ukládal vnitrostátní zákon, který rovněž stanovil jejich výši.
- 14 Zadruhé, spravedlivá odměna náležející nositelům práv nebyla přímou protihodnotou žádné služby, neboť měla souvislost s újmou, která těmto nositelům práv vznikla v důsledku rozmnožení jejich chráněných děl bez jejich svolení.
- 15 Podle předkládajícího soudu není vyloučeno, že alespoň první argument je použitelný i v projednávané věci, a to s ohledem na právní vztahy, které vyvstávají mezi nositeli majetkových práv k hudebním dílům a organizací pro kolektivní správu, jakož i mezi touto organizací a uživateli hudebních děl.
- 16 Předkládající soud uvádí, že podle rumunské právní úpravy nemohou nositelé autorských práv postoupit majetková práva uznaná zákonem organizacím pro kolektivní správu, zatímco kolektivní správa je povinná pro výkon práva na sdělování hudebních děl veřejnosti. Organizace pro kolektivní správu tedy zastupují také nositele práv, kteří je nezmocnili.
- 17 Předkládající soud navíc zdůrazňuje, že:
 - jak povinnost udělení povolení-nevýhradní licence, tak zaplacení odměny náležející nositelům práv vyplývají z vnitrostátního práva, které rovněž určuje kritéria pro vyčíslení odměny;

- v případě povinné kolektivní správy, jako je tomu v projednávané věci, jedná organizace pro kolektivní správu na základě zákona, bez ohledu na výslovné zmocnění udělené jejími členy;
 - určení skutečné částky se uskuteční na základě vyjednávání mezi organizací pro kolektivní správu a zástupci uživatelů v souladu se zákonem, přičemž tohoto vyjednávání se tedy nositelé práv přímo neúčastní;
 - nositelé práv neobdrží peněžitou částku skutečně zaplacenou ze strany uživatelů, ale od organizace pro kolektivní správu obdrží určitou peněžitou částku prostřednictvím rozdělení na základě kritéria proporcionality a po odečtení provize.
- 18 Za těchto okolností vyvstává otázka, zda existuje právní vztah, ve kterém dochází ke vzájemným plněním mezi nositeli práv a konkrétním uživatelem, a zda peněžní částky, které nositelé práv v konečném důsledku obdrží od organizace pro kolektivní správu, představují skutečnou protihodnotu za určitou službu.
- 19 V případě, že by se mělo za to, že takový právní vztah existuje, je třeba stanovit, zda se v projednávané věci může jednat o postoupení nehmotného majetku, a to s přihlédnutím také k ustanovením čl. 56 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112, který zahrnuje „převod nebo postoupení autorského práva“ do oblasti poskytování služeb.
- 20 **Druhá otázka** úzce závisí na první otázce a je relevantní pouze v případě kladné odpovědi na tuto otázku.
- 21 Předkládající soud v zásadě žádá, aby bylo upřesněno, zda organizace pro kolektivní správu, pokud obdrží od organizátorů představení odměnu za právo na sdělování hudebních děl veřejnosti, jednají jakožto osoby povinné k dani ve smyslu článku 28 směrnice 2006/112.
- 22 Tato otázka je v projednávané věci relevantní, jelikož je třeba určit, zda, v případě, že jsou nároky navrhovatele opodstatněné, je odpůrce rovněž dlužníkem DPH vypočtené z částky, jejíž zaplacení mu bylo uloženo. Jinými slovy je požadováno určení toho, zda se organizace pro kolektivní správu v projednávané věci účastní poskytování služeb tak, že se pro účely DPH má za to, že obdržela a sama poskytla danou službu.
- 23 Pochybnost ohledně výkladu, která dala vzniknout této otázce, vychází ze skutečného způsobu, jakým se navrhovatel v projednávané věci, jakožto organizace pro kolektivní správu, účastní právního vztahu, který předpokládá vzájemná plnění mezi nositeli práv a konkrétním uživatelem.
- 24 Jak vyplývá z judikatury SDEU ohledně výkladu článku 28 směrnice 2006/112, toto ustanovení vytváří právní fikci dvou totožných služeb poskytovaných postupně. Podle této fikce se má za to, že osoba povinná k dani, která se podílí na poskytování služeb (příjemce), nejprve obdrží dotčené služby od osoby, na jejíž

účet jedná (komitent), a poté sama tyto služby poskytne zákazníkovi. Z toho vyplývá, že v právním vztahu mezi komitentem a příjemcem je jejich úloha poskytovatele služeb a plátce pro účely DPH fiktivně vyměněna.

- 25 V projednávané věci tedy podle předkládajícího soudu není jasné, zda lze mít za to, že existují dvě totožné služby poskytnuté postupně, a to tím spíše, že v případě povinné kolektivní správy zastupuje organizace pro kolektivní správu také nositele práv, kteří ji nezmocnili. Na druhé straně postavení organizace pro kolektivní správu jako pouhého příjemce, ve funkci stanovené článkem 28 směrnice, je sporné, a to s ohledem na povinnosti uložené zákonem při výkonu kolektivní správy.
- 26 Jakmile bude vyjasněno postavení organizací pro kolektivní správu ve světle článku 28 směrnice 2006/112 a případně povinnost vystavit příslušným organizátorům představení faktury včetně DPH, mělo by být podle předkládajícího soudu také vyjasněno, zda v případě, že jsou odměny vyplaceny autorům a dalším nositelům autorských práv k hudebním dílům, musí tyto osoby organizacím pro kolektivní správu vystavovat faktury včetně DPH.